

Posavska Straža

Narodno-politično in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Leto I.

V Krškem, dne 5. decembra 1906.

Št. 1.

«Posavska Straža» izhaja vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. — Naročnina za celo leto znaša eno krono in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 32 K., za pol strani 16 K., za četrto strani 8 K., za osminko strani 4 K., za šestnajstinko strani 2 K., za dvaintridesetinko strani 1 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, mserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljskih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Naš načrt, naš cilj!

Letos o Duhovem, o priliki vsesokolske slavnosti se je rodila v našem okraju pravzaprav šele slovenska zavest. Ko je armada čvrstih Sokolov zmagoslavno korakala skozi Brežice, pozdravljena od tisočero ljudstva, vzbudila se je v marsikaterem srcu zavest: «Slovenec sem!»

Sledile so burne državnozbornske in deželnozbornske volitve, ljudstvo se je bojevalo z volilnim listkom v roki v izredno obilnem številu; začela se je vzbujati tudi politična zavest.

Vršil se je nato ustanovni občni zbor županske zveze, v kratkem prične delovati stavbinska zadruga, združenje obrtništva se je postavilo na dnevni red, pri deželnozbornskih volitvah sta oba kandidata stala na kmetskem programu: začela se je vzbujati gospodarska zavest.

Samo dobra znamenja za naš dosedaj od vlade, od dežele tako zanemarjeni okraj; brigal se za nas ni nikdo, ker nikdar niso čuli našega glasu. To mora biti drugače! Skrbeti moramo, da se naš glas čuje daleč, na visoka mesta; za to dosedaj ni bilo prilike, ker nimamo svojega glasila. Kranjski listi so nam predaleč; zastopajo svoje strankarske in svoje gospodarske koristi.

O štajerskih listih je težko odkrito zastopati naše narodne težnje vsled zasledovanja neprijazne nam vlade; saj poznamo težkoče dosedanjih listov v tem oziru. Tudi je naš okraj preveč oddaljen od naših središč.

Moč uspešne agitacije tiči v lokalnih listih; temu mora pritrčiti vsakdo, kdor je le poskusil inten-

zivno narodno delo. Seveda lokalni list se mora v splošnih, skupnih vprašanjih podvreči osrednjim glasilom in ne sme delati politike na svojo roko.

Posrečilo se nam je, da moremo izdajati list, ki bo brez ozirov na levo ali desno zastopal gospodarske in narodne interese našega okraja, sploh krajev ob Savi, varen pred zasledovanjem nam neprijaznih štajerskih državnih oblastij.

Program njegov je strogo gospodarski, strogo narodni; v političnem oziru bode list skrbel, da bode dajal smer javnemu političnemu življenju v smislu trajnega napredovanja v gospodarskem in narodnem oziru; vprašanj, ki nas ločijo, se hočemo izogibati; povdarjati hočemo največ leto, kar nas družijo.

List začne izhajati v sporazumu obeh strank in že vsled malega in omejenega programa ne more škoditi nobeni, pač pa neizmerno koristiti slovenski stvari.

Zato v prvi vrsti napovemo najbrezobzirnejši boj vsenemški stranki, ki hoče pod krinko državo ohranjajoče stranke naše dežele odtrgati od Avstrije, naše ljudstvo pa podedovani veri; predstavitelji te stranke so nemčurske občine, nam tuje uradništvo, nam tuji trgovci, obrtniki i. t. d.

Naša naloga, naš namen je, iztrebiti nemčurstvo in posilinemštvo v našem okraju; spodaj moramo pričeti, ob Savi ni Sotli, ob kranjski in hrvatski meji. Sprožiti hočemo val, slovenske zavesti val, odločne, radikalne zavesti; ta val mora pomesti vse, kar je tujega v okraju, prestopiti mora meje našega okraja proti severu.

Naše geslo je: Slovenec naj bode gospodar na svoji grudi, slovenski kmet naj tu gospoduje, ne pa razni graščaki, tuji uradniki; teh ne razumemo mi, oni pa nas ne; oni nimajo srca za nas, ker nas ne poznajo, ker nas ne umejo. Naši sinovi, slovenske matere sinovi naj tod gospodujejo!

Posebno bomo pazili na delovanje onih nam vsem dobro znanih ljudij, ki so se priselili k nam, da iz našega ljudstva posrebljejo kri, da занesejo strup odpadništva od vere in materinskega jezika med naš narod; ti se dobrikajo našemu ljudstvu bôl lokava mačka, ko pa trdno stoje, pokažejo mu zobé in ga

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

začno pritiskati ob tla. Tej zalegi hočemo hudo stopati na prste; kajti če jim diši slovenski kruh, spoštujejo naj tudi slovenski jezik in naše ljudstvo.

Slovenci! Sedaj poznate naš načrt, naš cilj. Če nas podpirate gmotno in duševno, če naročate pridno naš list, če mu pošiljate dovolj duševno hrane, dosežen bo kmalu. V to pomози Bog in sreča junaška!

Uredništvo.

Brežiška policija.

I.

Pri mestni policiji v Brežicah vladajo še vedno prav turške razmere. Kaka druga občina bi s takimi ljudmi, kot so «čuvaji postave» v Brežicah, že davno pomedla; toda naši mestni očetje jih potrebujejo, da jim pomagajo zatirati Slovence.

Da ljudstvo nekoliko spozna te ljudi in se jih izogiba, posnamemo iz interpelacije vložene od poslancev g. dr. M. Ploja in dr. na notranjega ministra dne 15. julija t. l. sledeči odstavek:

«Občinski tajnik Karl Šalon je bil dosedaj kaznovan radi prestopkov po §§ 496. 411. (tepež). 331., zopet 411. 491. zopet 491 in zopet 491 kaz. zak.; mestni redar Žerjav radi prestopkov po §§ 411, 460 (tatvina), 411. 468. 412. 491. 496. 431. 411. kazenskega zakona in radi hudodelstva teške telesne poškodbe po § 155. kaz. zak., mestni redar Navrat pa po §§ 411. 468. 431. 496. kaz. zak. in radi ponarejanja denarja».

Omenimo, da §§ 496 in 491 kaz. zak. pomenijo razžaljenje časti (psovanje in javno zasramovanje), § 411. in 412. tepež, § 331. razžaljenje v službi, § 460. tatvino, § 468. hudobno poškodbo tuje lastnine, § 431. ravnanje zoper telesno varnost. Kajne, lepa policija!

Divjanje teh ljudi zoper Slovence, njih pristranost hočemo v prihodnjih številkah kolikor mogoče natančno osvetliti.

Domače novice.

Našim prijateljem! Dolgo časa je trajalo, da se je porodila „Posavska Straža“; sedaj jo imate pred sabo. Naš list hoče biti res straža, namreč straža slovenske zavesti v naših krajih.

Prinašala bode v vsaki številki poziv „Svoji k svojim!“ v podobi letaka, v katerem bodo navedeni vsi trgovci, krčmarji in obrtniki, ki podpirajo naš list.

Donašali bodemo poročila o javnih sejah občin (tudi mestne občine brežiške), okrajnih zastopov itd. tudi deželno- in državnozborske razprave v jedrnatem izvlečku; pečali se bomo z vsemi narodnimi in gospodarskimi zadevami naših krajev.

Prinašali bodemo gospodarske razprave, na pr. večje razprave o kmečkih vprašanjih.

Tudi za zabavo bodemo skrbeli in priobčevali na pr. zgodovino kmečkih puntov v naših krajih; tudi prinesemo daljšo povest izza časov kmečke vojske.

List se do novega leta pošilja brezplačno; potem treba plačati eno krono na leto; plačati je naprej.

Dopisi se lahko pošiljajo v Brežice ali pa v Krško na naslov «Posavska Straža» v Krškem; dopisi brez podpisa se ne sprejemajo; prosimo za resnična poročila. Mi ne bomo delali z lažmi, ampak le z resnico!

Kdor hoče list razprodajati ali deliti, naj to naznani upravnistvu, ki bode dobilo dovoljenje od namestništva ali deželne vlade za vse skupaj. Brez dovoljenja je prepovedano in se kaznuje razprodajanje ali razdeljevanje lista.

Naroči naj so po več iztisov skupaj, da se prihrani poština.

Revničim se bode list brezplačno pošiljal; sploh pa eno kronico za dobro stvar vsakdo lahko utrpi.

Inerate sprejemamo po nizki ceni.

Brežiški okrajni zastop, ki že pol leta čez postavno triletno dobo «deluje», prav lepo gospodari. Radi nepotrebne pravde z gospodom dr. Josipom Strašekom, zdravnikom v Brežicah, kateremu se je samo radi tega odtegnila plača, ker neče plesati po nemškutarski piščalki, radi te pravde, katero je okrajni zastop izgubil, bodo morali davkoplačevalci šteti par tisoč kronic; vrh tega pa se je skozi 3 leta plačevalo tri zdravnike, mesto enega. Zopet par tisoč kronic!

To pa še ni dovolj! Nemškutarska večina, t. j. naši prijatelji gg. Matheis, Schniderschitsch, Faleschini in drugi zahtevajo, da naj okrajni zastop mestni občini Brežice povrne 100.000 K (stotisoč kron), katere je brežiška občina prispevala za novi most.

Dalje zahtevajo, da okraj garantira mestni občini za mostovino do istega zneska, kolikor je preje brodivine dobivala, t. j. približno deset tisoč kron vsako leto!

Kam pojde ta denar? Kdo bo to plačal? Seveda okraj! Ti ubogi kmet boš plačal! No, ti nemškutarski gospodje v Brežicah imajo dober tek; čimbolj so siti, tembolj se jim sline cedé po groših našega slovenskega kmeta.

Pozor, kmetje! Hodite k sejam in tem nemškutarjem glejte na prste! Stvar ni še zamujena!

Ptujski „Štajerc“, ta strupena krota, se širi po našem okraju. Širijo ga nemškutarski trgovci, da zase reklamo delajo. Ogibajte se hiš, kjer se širi ta nesnaga, kjer vam jo usiljujejo.

„**Pufštajn**“, ta hiša podobna gradovom ali gnezdrom nemških klati-vitezev v časih kmečkih puntov, in «Narodni Dom» sta si lepa soseda. «Pufštajn» ali nemški «Heim» ima vknjiženega dolga nad 150.000 K, «Narodni Dom» pa nič.

Nemški dopisi se od uradov usiljujejo našim kmetom, občinam itd. Radi teh nemških dopisov, katerih ne razumemo, bi morala vsaka občina svojega tolmača imeti. Naj si raje gospodje po uradih lepo slovenski naučé. Pošiljajte nemške dopise nazaj, češ da jih ne umete, še bolje pa naravnost na pristojno ministrstvo na Dunaj. Z Dur bo tak veter zapihal, da bodo gospodje kar naenkrat slovenski znali; ali pa naj gredo med Gornje Štajerce. Pri nas je «niks dajč!» Še nismo za Prusa zrel! Posnemajte g. župana Pajdaša v Sromljah in g. Gabriča v Brezjem pri Rajhenburgu!

Brežiški veliki Nemci gg. Matheis, Schniderschitsch, župan Faleschini (bivši član slovenskega dijaškega društva) in odvetnik dr. Janesch se pritožujejo, ker jim davkarija pošilja opominske liste; seveda to je hudo, davek plačati. Še huje pa je, če je na tem opominskem listu par slovenskih besed. In zato se pritožujejo! Pritožujejo se radi par slovenskih besed!

Toda isti gospodje prav dobro znajo slovenski, kadar ni treba plačati, ampak kadar je treba v žep vtakniti slovenske kronice. Kako lepo slovensko ponujajo svojo robo. Tebi slovenski kmet, kako lepa in ganljiva pisma v slovenščini ti pišejo, kako dobra kapljica in maža s slovenskim napisom ti dajejo, če mu daš slovenske kronice!

Nosite slovenski znak, kmečki fantje in dekleta, sploh Slovenci! Dobite ga v podobi gumbov, igel, brož itd. v vseh narodnih trgovinah.

Brežiška grajščina še sedaj ne vé, da imajo od l. 1848 sem kmetje iste pravice kot graščaki. S postopanjem te graščine proti kmetom bomo obračunali. Prosimo podatkov!

Gospodarstvo mestne občine Brežice je uzorno; v kratkem dobimo vodovod, električno razsvetljavo, nov cestni tlak (sedanji je v takem stanu, da si je neki Bizeljanec zadnjič nogo zvinil — pa ni bil pijan!), dobimo vse, samo če bi teh sitnih Slovencev ne bilo, ki dajo toliko opraviti; saj je občina o binkoštih plačala 1000 K samo za Slovence, pravzaprav za en bataljon vojakov, ki so pazili, da se ni kateremu Slovincu las skrivil, tudi treba še čakati na trideset tisoč kron, katere je občina «Pufštajnu» posodila.

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, steklar, kovač. Pričakovati imajo dober zaslužek.

O okrajnem glavarju v Brežicah je cel okraj poln govornice, da je oškodoval ljudstvo pri razdelitvi podpor za vihar in točo v kozjanskem okraju, da se na okrajnem glavarstvu čudno manipulira z denarjem.

Pojasnilo prinesemo v prihodnji številki, za sedaj opozarjamo na dopis v «Slov. Štajercu».

Ljudstvo zahteva, da se stvar do pičice pojasni.

Pred Matheisovo trgovino je vsak dan konjski sejem, katerega pa ni v pratiki. Zakaj se pa Slovincem tega ne dovoli?

Mestna hranilnica v Brežicah je začela s tožbami terjati zaostale obresti celo v zneskih po 10 do 20 kron; mora gotovo velika suša biti v blagajni.

Brežiški narodni sklad (namenjen za doseg neodvisnosti našega ljudstva) znaša: stanje dne 1. grudnia 1906 70 K glasom hranilne knjižice v Brežicah. Račune pregleduje poseben odbor. Nabirajte za narodni sklad, našo vojskino blagajno!

Umor in samomor. Dne 3. t. m. je ubil sin posestnika Antona Raka iz Nove Gore štev. 2. svojega očeta in svojo sestro. Pozneje so našli njegovo truplo ustreljeno v bližnjem gozdu. Vzrok umora ni znan.

Po svetu.

Naš državni zbor na Dunaju razpravlja še vedno o preosnovi volilne pravice. Spomladi bodo gotovo nove volitve v državni zbor na podlagi novega zakona. Število slovenskih poslancev se bode potem povečalo za osem. V novem parlamentu bodo imeli slovenski poslanci za-se večino proti Nemcem, Italijanom in Rumunom. — Volilna reforma je sprejeta, in sicer s 194 glasovi proti 63 glasom.

O prihodnji vojski je prišla na svetlo knjiga, katero je spisal nekdo, ki se menda ne moti preveč. L. 1908. Italija napade Avstrijo, naša armada se umika od meje, Ogrri se upro, jugoslovanske države Srbija, Bolgarija in Črnogora skupno z Ogrri pritisnejo od vzhoda, Lahji pa od zahoda, ob Savi se vrname odločilna bitka, naši (nemški) generali so tepeni, Avstrija razpade, na jugu države se stvori velika jugoslovanska država v okviru nove večje Avstrije, segajoča od Koroške čez Štajersko in Hrvaško ter Bosno in Dalmacijo do Turškega z 18 milijoni prebivalci.

Tiskovna pravda Pongratz kontra Sever. V soboto, dne 1. t. m. bi se imela vršiti pri ljubljanskem porotnem sodišču obravnava radi razžaljenja časti proti bivšemu uredniku «Gorenjca», g. Andreju Severju. Ker pa je bil g. Sever pripravljen nastopiti dokaz resnice, se je g. Pongratz tega tako ustrašil, da je tik pred obravnavo brezpogojno umaknil tožbo ter mora plačati vse stroške. Uredništvo je zastopal g. dr. Novak, odvetnik v Ljubljani.

Domače gospodarstvo.

Vinorejska zadruga za brežiški okraj se je letos osnovala; letos pa še ni mogla doseči namena, ker zadružna misel še ni prišla v meso in kri našemu ljudstvu. Za drugo leto se mora napraviti kataster vseh vinorejcev (seveda samo slovenskih) v celem okraju in skrbeti da ima vsak vinski kupec vpogled; na ta način se mora odstraniti razne mešetarje in preprečiti, da ravno naši narodni nasprotniki svoj pridelek najpreje in najboljše izpečajo. Naš kmet naj prvi proda svoje vino, njegovi nasprotniki naj ga pa sami pijejo! Pristopajte k vinorejski zadrugi!

Stavbinska zadruga se snuje v Brežicah. Naše oblasti so pet mesecev zavlačevale vpis te prekornostne zadruge v register. Radi tega pa ne bo prepozno prišla!

O kmečkem vprašanju pričnemo razpravljati prihodnjič.

Društvene novice.

Telovadno društvo „Sokol“ v Brežicah priredi v nedeljo 16. decembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani «Narodnega Doma» ljudsko predstavo «Cigani». Vstopnina je tako nizka, vžitek pa bode tako velik, da naj nihče ne zamudi te predstave.

Narodna čitalnica in „Sokol“ v Krškem priredita letos Silvestrov večer. V ta namen se že pripravlja komična opereta. Program se objavi pravočasno.

Prihodnja številka izide v večji obliki.

Posojilnica v Brežicah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5½% ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4½% (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uraduje vsak ponedeljek in četrtek od 8½ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter

«na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge

sprejema od vsakogar, posojila daje le zadržnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa
dva milijona tristotisoč kron.

Odbor.

Svoji k svojim!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!

Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Naši trgovci so:

tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger).

Biti slovenske krvi, hodi Slovencu ponosi!

Naši obrtniki so:

svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, mizar Frid. Medved, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikovšek, mehanik Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, sedlar Vincenc Zajc, čevljarja Ivan Čertalič in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so:

Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, krčmar Ivan Bahčič.

☞ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ☜

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

Svoji k svojim!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigoveznico po zmernih cenah.

Nova slovenska trgovina
„Pri novem svetu“

Jos. Boecio
 v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnenega blaga z moškim in ženskim perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

Prva in največja slovenska trgovina
 v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnenega in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.